

Уле Бјерке
ЗАШТО?

*Пропаганда и лажи о ратновима
на Балкану деведесетих година*

**Уле Бјерке
ЗАШТО**

Издавачи

ПРОМЕТЕЈ, Нови Сад
Удружење Срба „Косово и Метохија“, Норвешка

За издаваче

Предраг Ковачевић, директор
Борис Максимовић

Уредник

Зоран Колунџија

Припрема и шtamпa

ПРОМЕТЕЈ, Нови Сад

<http://www.prometej.co.rs>

E-mail: redakcija@prometej.co.rs

Наслов оријинала

Ole Bjerke: Korfor? – Propaganda og løgn om krigane på Balkan,
Kolofon Forlag, 2010.

© ИК Прометеј, 2011.

This translation has been published
with the financial support of NORLA

Уле Бјерке

ЗАШТО?

**Пропаганда и лажи о ратовима
на Балкану деведесетих година**

Превела са норвешког
Рајка Крсмановић

ПРОМЕТЕЈ
Нови Сад

Удружење Срба
„Косово и Метохија“ – Норвешка

Садржај

Предговор Гунара Гарбоа	7
Ангажовани уметник	10
Увод	11
Тешка судбина Срба у Другом светском рату	13
Ратни заробљеници у Норвешкој од 1941. до 1945. године	13
Крагујевац	16
Мало историје	19
Распад Југославије	23
Словенија	23
Хрватска	25
Босна и Херцеговина	28
Сарајево	39
Сребреница	60
Извештај Уједињених нација о Сребреници	62
Моја искуства из Сребренице и околине	68
Село Подравно	84
Сусрет са муслиманским официром	87
Закључак о броју настрадалих у Сребреници	91
Да ли је Милошевић био демон?	93
Позадина НАТО бомбардовања 1999. године	103
Рачак	107
Споразум у Рамбуеу	112
24. марта 1999. године почело је НАТО бомбардовање	122
Аргументи за и против бомбардовања	126
Бомбардовање је постало рутина	132
Узгредне штете	134
Противљење НАТО бомбардовању	136
Наставак бомбардовања	138
Завршетак НАТО бомбардовања	141

У паклу	143
Дани терора	145
Шта се догађало на Косову 2000-их?	155
Путовање на Косово	157
Косово постаје самостална држава	176
Статистика и санкције	179
Путовања по Србији	183
Заувек тужна	183
Нови Сад	188
Црна Гора	193
Вратити осмех на лице	194
Сусрет у аутобусу, пролећа 2009. године	196
Међународни кривични суд за бившу Југославију (МКСЈ)	198
Карла дел Понте: Госпођа Тужитељка	201
Рат убија све	205
Литература	206
Споразуми, говори, извештаји и резолуције	208

Предговор

Гунара Гарбоа [Gunnar Garbo],

некадашњег челника норвешке Лабуристичке странке

Удружење Срба је, 20. јануара 2008. године, организовало мирне протесте испред норвешког Парламента и тако изразило незадовољство због плана да се Косово, „срце Србије”, отцепи.

Иако су волели Норвешку, демонстранти су били резигнирани јер Норвежани готово ништа нису знали о дешавањима на Западном Балкану. Један од њих је рекао: „Већина не схвата како је када један поносан народ, какав је српски, прво изгуби југословенско заједништво, потом остане без уније са Црном Гором и на крају доживи ампутацију Косова”.

После незаконитог бомбардовања НАТО, које је трајало скоро три месеца, Савет безбедности Уједињених нација је, 10. јуна 1999. године, донео Резолуцију 1244 којом је потврђен прекид оружаног сукоба између тадашње Југославије и Северноатлантског војног пакта. Резолуција је агитовала за „широку аутономију и суштинску самоуправу на Косову”. Истовремено, она је потврдила обавезу „свих земаља чланица према суверенитету и територијалном интегритету Савезне Републике Југославије”. Дакле, намера Резолуције је била да се обезбеди суштинска самоуправа на Косову унутар граница Југославије.

Али, неколико месеци пре него што су Сједињене Државе потписале да признају суверенитет и територијални интегритет Југославије, државни секретар, Мадлен Олбрајт [Madeleine Albright], у тајности је обећала герилским снагама ОВК – коју су САД раније називале терористичком организацијом – да ће подржати захтев Косова за отцепљењем од Савезне Републике и да ће Косово добити пуну државну независност. Међутим, ни косовским Албанцима ни Србима се нису свидели захтеви који су им западни лидери постављали за време мировних преговора у Рамбујеу марта исте године. Ултимаум постављен Србији био је неприхватљив и

тешко да би га иједна самостална држава испунила. Али, уколико би Олбрајтова успела да убеди албанску страну да прихвати текст датог договора, онда би сву кривицу за неуспех дијалога могла да свали на Србе. Овим потезом требало је да успе да убеди остале земље чланице НАТО да уђу у рат без дозволе Уједињених нација. И вође ОВК су потписале.

Тако су Сједињене Државе, када су потврдиле гаранцију територијалног интегритета Југославије, заправо обмануле и Србију и свет – велесила није стајала иза својих речи.

Мало пре него што је НАТО алијанса започела бомбардовање, Скупштина Републике Србије је донела уредбу којом су гарантована како широка самоуправа на Косову под надзором међународне заједнице, тако и људска права свим народностима у покрајини – односно, управо оно о чему је Резолуција 1244 говорила. Али, због става Сједињених Држава, НАТО је занемарио предлог о мирољубивом решењу и кренуо у рат. Без одлуке Парламента, што је противуствано, норвешка Влада је дозволила авио-снагама да учествују у нападу.

Пошто је НАТО преузео војну, а Уједињене нације цивилну власт на Косову, започети су преговори о коначном решењу за ову покрајину, прво под руководством специјалног изасланика Уједињених нација, Мартија Ахтисарија [Martti Ahtisaari], а последње године под руководством трија из Европске уније, Русије и Сједињених Држава. Због плана Олбрајтове, преговори су били осуђени на пропаст. Наиме, када су вође албанских побуњеника са Косова схватиле да ће добити независност ако буду одбијали да учествују у другим договорима, више није било могуће створити уредбу која би за обе стране била прихватљива. Док је трио радио на измирењу, председник Буш [Bush] је још једном арогантно препречио пут, изјавивши да нови режим на Косову може да прогласи унилатералну независност и да ће је Сједињене Државе признати, не марећи притом за оно што се дешавало у Уједињеним нацијама.

Министар спољних послова, Јунас Гар Стере [Jonas Gahr Store], прво је изјавио како ће Норвешка успоставити добру комуникацију и са Београдом и са Приштином. Међутим, као и обично, Норвешка је одмах потрчала за Америком и испратила одлуку Ва-

шингтона, прихвативши проглашење независности када је оно, фебруара 2008. године, изречено.

Тиме су одредбе Резолуције 1244 о суверенитету и аутономији југословенске државе прекршене. Ни обећање да ће свим расељеним лицима бити омогућено да се безбедно врате својим кућама није испуњено. Преко 200.000 српских избеглица није се усудило да се врати у своје домове. Такође, погажено је и обећање о „мирољубивом и нормалном животу за све становнике Косова”. Срби, Роми и друге мањине које су остале у овом делу земље, живе малтене у гету. Рат који је наводно започет да би се спречило етничко чишћење, завршен је етничким чишћењем.

Норвешке власти су затвориле очи пред истином: да су Сједињене Државе омогућиле услове који су ауторизовали дубоки раскол међу завађеним странама, да је ово било непоштовање Резолуције 1244, да је нападачки рат био кршење међународног јавног права који забрањује употребу претње војном силом и војну силу против територијалног интегритета једне земље и да овакво гажење речи и непоштовање међународног права прете да свет у коме живимо постане још несигурнији и још конфликтнији.

Гунар Гарбо

Ангажовани уметник

У репортажи објављеној у дневним новинама *Dagbladet*, 4. маја 1999. године, норвешки уметник Ерик Бије [Erik Bye] је рекао:

Оно што се догодило и што се сада догађа на Балкану изједа ме изнутра. Имам осећај као да јашемо ракете, и као да се крећемо уназад и у времену и у простору и у саморазумевању. Stand-up комичар НАТО алијансе, Џејми Шеј [Jamie Shea] не ликује само због рушења зграда и телевизијских торњева.

И људска душа се разбија у парампарчад, квари, чини равнодушном, из ње се цеди свака трунка милосрдности коју има.

Сада пси мржње хрле у наш део света и после овога нећемо бити исти. Порушене зграде можемо изградити, али шта ћемо са повређеним људским душама.

Речи Ерика Бија од пре више од десет година и даље снажно делују на мене. Зато сам морао да напишем ову књигу.

Увод

Десет година сам радио као геодет и навикао сам да будем окружен бројевима. Можда сам зато, док сам читао чланке и књиге о Југославији скоро увек откривао бројеве који се не подударaju. То важи за наводе НАТО алијансе, Србије и свих осталих. Чак се ни у статистичке податке наведене у лексиконима не можемо поуздати. Морам се, помало безнадежно, повинovati чињеници да је пропаганда претворила вредност у број. Не кажем да су моји налази најпоузданији, али мислим да имам довољно јаке аргументе којима ћу показати да су бројеви којима су остали баратали нетачни.

Двадесет година сам радио као судија првостепеног суда надлежан за вођење оставинских поступака и шест година као судија другостепеног суда. Донео сам многе пресуде. А да би се пресуда у процесу изрекла, прво морају да се извагају сви аргументи обе стране. Очигледно је да многи публицисти и новинари не знају пуно о томе. Они се концентришу искључиво на аргументе једне стране, због чега и могу тако лако да тресну песницом о сто и изнесу једностран закључак.

Такође, пре доношења пресуде, судски поступак мора да се оконча. Судски поступак покренут због ратних сукоба у бившој Југославији деведесетих година још увек није завршен, макар не за нас Норвежане. Аргументи којима се подржава НАТО увелико доминирају. Мој циљ је стога да покушам да унесем мало равнотеже у овај случај. Ако сам пак по занимању био судија, сада ћу да наступам као бранилац – као бранилац Срба. Свестан сам такође да ћу као судија бити инхабилан, још и више због тога што су аверзија и очајање због НАТО бомбардовања 1999. године били исувише дубоки.

За изградњу основе одбране српског народа у главном су йослужиле йтри сйвари:

1. Ишчитавање новинских чланака.

2. Читање књига, извештаја и резолуција. Аутори највећег дела ових књига су странци, и вероватно већини Норвежана непознати.
3. Опсервације током посета бившој Југославији.

У бившој Југославији сам био у априлу 2000. године, у априлу и мају 2002, у октобру 2005, у септембру 2007, у априлу и септембру 2009. године. Све посете су трајале кратко, по десетак дана. Већину времена сам проводио у разговору са људима које сам сретао док сам шетао улицама и путевима. Највише сам причао са Србима будући да сам највише времена провео у Србији. Али био сам једанпут у Црној Гори, једанпут на Косову и три пута у Босни. Искуства су углавном била позитивна, што је и уобичајено када се срећете са људима који држе до себе. Иако себе морам да опишем као пријатеља Србије, и косовски Албанац и босански Муслиман могу да буду моји пријатељи. А према НАТО, тој нападачкој алијанси, не осећам, међутим, ни трунку симпатије.

Тешка судбина Срба у Другом светском рату

Ратни заробљеници у Норвешкој од 1941. до 1945. године

Пола године од завршетка НАТО бомбардовања осетио сам потребу да лично видим резултате једног успешног рата. Да бих добио визу за Југославију морао сам да имам позивно писмо Југословена. Ја, на жалост, нисам познавао никога. Али сам се сетио да познајем једног књижара, не из Кабула, него Мушена [Mosjøen]. Књижар Ханс Руе Десен [Hans Rue Døsen] био је у Београду за време ваздушних напада да би учествовао у одбрани мостава у живим штитовима. Помислио сам да ми можда он може помоћи. И могао је. Убрзо сам добио позив од Стјепана Пистигњата који је између 1951. и 1976. четири године радио при југословенској амбасади у Данској, четири године у Шведској, а у Норвешкој три плус две године. Због тога је норвешки говорио течно. Код њега сам провео више дана током моје прве посете Југославији 2000. године. И он и његова жена Адела веома су пријатни и драги људи.

Стјепан ми је испричао и своју животну причу. Неке њене делове преносим овде будући да сведоче о патњама српског народа.

Стјепан Пистигњат је рођен у Сарајеву 1924. године. Године 1941. учествовао је у демонстрацијама против немачке окупације и против усташког покрета у Хрватској који се борио на страни Немаца, а који је такође деловао и у целом Сарајеву и фактички целој Босни и Херцеговини. Пистигњат је ухапшен и осуђен на смрт. Успео је да побегне у шуму и планину где се придружио српским партизанима. Једног дана, после скоро три месеца, заједно са још двојицом је изабран да оде до села и набави храну и остале потрештине. Усташе су их пресреле. Пистигњата и још једног су заробили, а трећег убили. Пистигњатов друг је убрзо

Агела и Сџејан Писџиџајџ били су јосџољубиви домаџини.

оболео од тифуса и завршио у болници, одакле је успео да побегне. И дан данас је, 2000. године, међу живима.

После месец дана проведених у затвору, дошла је полиција и ставила му лисице. Био је убеђен да га воде на стрељање. Међутим, одвели су га у судницу где му је саопштено да је смртна казна преиначена у 31 годину затвора. Имао је само шеснаест или седамнаест година те је био исувише млад да би умро. Месец дана касније, заједно са многим Србима, угуран је у воз који га је одвео у концентрациони логор Јасеновац. Јасеновац је био усташки логор, подједнако озлоглашен као немачки концентрациони логори. Овде је умрло између петсто и шесто хиљада Срба и педесет и шездесет хиљада Јевреја, као и многи Роми и припадници других националности. (Као и обично, разлике између бројки различитих извора и у овом случају су велике.)

После отприлике једног месеца проведеног у Јасеновцу, Пистигњат је заједно са око хиљаду Срба премештен у логор недалеко од Београда, одакле су потом бродом пребачени до Беча, а онда камионима у Штетин у Пољској. После два дана чекања на доку, укрцали су се на један велики брод. Док нису стигли у Берген, нису излазили на палубу. Двадесет заробљеника, који су се у међувремену разболели, остали су на копну, и највероватније су стрељани. Око Ивандана су стигли у Нарвик одакле су убрзо пребачени до Бејсфјорда [Beisfjord] где су Немци у једном дану убили око три стотине интернираца, под изговором да су хтели да истребе тифус.

Средином јула су их пребацили на планину Бјернефјел [Bjornefjell], где су, између осталог, градили пут и секли дрва. Ископали су и велику јаму. Сваке недеље су у групама морали да трче шест кругова око логора, што је отприлике осам или девет километара. Они који нису могли да издрже, одвајани су на страну. Терали су их да сиђу у јаму или су их бацали у њу. Потом су их стрељали. Убијене су посипали са мало хлора и земље и тако припремали гробницу за наредну недељу. Осам недеља су били на овој планини. Према Пистигњатовом мишљењу сваке недеље је од двадесет до тридесет људи завршавало у јамаи.

Док су боравили на планини, спавали су на голој земљи и скоро све време били мокри. Пистигњат је био убеђен да га је због

тога каснијих година мучио ишијас. И комарци су им задавали велике проблеме. Средином септембра вратили су се у Бејсфјорд и новим погубљенима. Када су на јесен отпутовали за Хелгелан [Hegleland] било их је свега стопедесет. Пистигњат је био у групи од њих осамдесет која је радила на путу у Коргену. Касније су премештени у Салтдален и планину Салтфјеле [Saltfjellet] где су градили пругу. Сваког дана су радили десет до дванаест сати, често и недељом. Статус ратних заробљеника добили су 1943/1944. и након тога им је било мало лакше. Од око хиљаду људи који су се укрцали на брод у Штетину, само њих стотину је преживело рат.

За време Другог светског рата у Норвешкој је било око 4.200 југословенских (углавном српских) ратних заробљеника од којих је 2.900 погинуло, што је 69 одсто. Поређења ради, руских затвореника било је 100.000, од којих је између 13.000 и 13.700 страдало, што је једва 14 одсто.

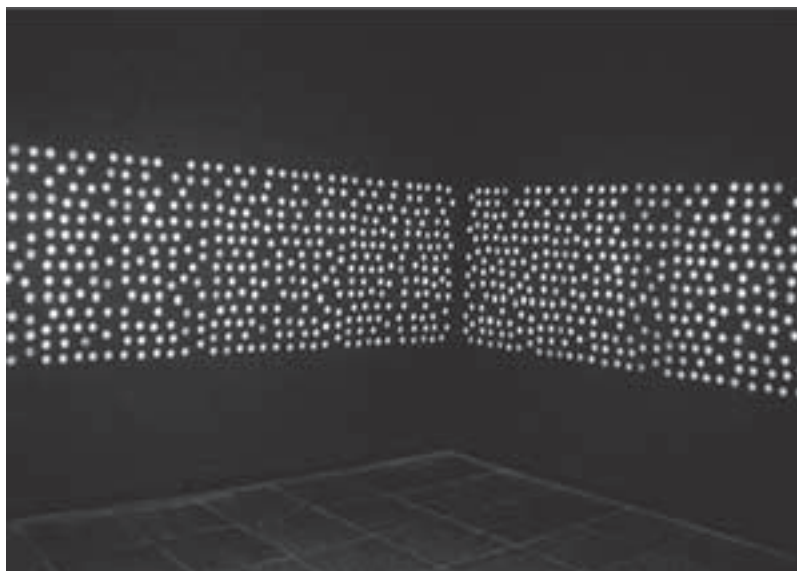
Тешка судбина која је задесила југословенске интернирце у Норвешкој, била је један од разлога будућег блиског пријатељства Југославије и Норвешке. Срби су зато били изненађени и дубоко разочарани када су Норвежани 1999. године учествовали у бомбардовању и уништавању Србије.

Код Пистигњата сам опет био 2002. године. Стјефан је био лошијег здравља, јер је боловао од паркинсонове болести. За време моје посете десило се ипак нешто радосно. Невелики број ратних заробљеника који је још био у животу – педесет седам година након рата – био је позван на састанак са Норвешком железницом која је свима њима поклонила картице помоћу којих су могли бесплатно да путују првом класом свим возовима по Норвешкој. Ретко ко је имао здравља или довољно новца да би отпутовао, али Стјефан Пистигњат је мислио да је то био леп гест који је успео да измамаи осмех и радост.

Крагујевац

Пистигњат може да буде пример онога чему су Срби као заробљеници у иностранству били изложени. Оно што се догодило у Крагујевцу 1941. године грозан је пример онога чему су Срби

Крајујевац. Део зида посвећен је сваком грађанину Србије од њих 2.324 које су Немци стрељали 21. и 22. октобра 1941. године.

(Види слику бр. 3 на крају књије.)

били изложени у својој земљи. Крагујевац се налази на око стотину километара ваздушном линијом јужно од Београда.

Априла 1941. године Немци су окупирали Југославију. Иако су напади били жестоки и иако је Београд бомбардован, није се престало са пружањем отпора. Зато су Немци одлучили да за сваког човека којег изгубе, стотину Срба плати животом, а за сваког рањеног Немца требало је ликвидирати њих педесет. У октобру 1941. године, надомак Крагујевца, српски партизани су убили десет Немаца и ранили двадесетшест. Немци су одмах почели да хапсе мушкарце по граду. Када им је зафалило око три стотине људи, отишли су у школе, између осталог и у једну манастирску школу, како би прикупили остатак. 21. и 22. октобра убијено је 2.324 мушкарца и дечака. На периферији града налази се музеј и спомен-парк посвећен стрељаним грађанима.

Младићи из НАТО, током бомбардовања 1999. године, такође су јарко желели да за собом оставе велики споменик. У томе су

успели. Изувијана челична конструкција фабрике аутомобила *Засџава*, тешко да се још негде може видети. Пре бомбардовања овде се производило и до 200.000 аутомобила, а понајвише мали путнички аутомобил марке *Јуџо*. Од петнаест до двадесет хиљада Крагујевчана је радило у овој фабрици. Они су, као и запослени који су се бавили производњом делова у другим крајевима Србије, изгубили запослење. Укупно је око 40.000 људи остало без посла. Другим речима, НАТО је, бомбардујући ову фабрику, погодио мету тачно у центар и тако осветлио своје хуманитарно ратовање и борбу за људска права.

У Крагујевац сам стигао у суботу, крајем априла 2002. године. Срећом, започео сам разговор са једним сељаком док се аутобус полако приближавао граду, јер ми је управо он помогао да дођем до једног од директора фабрике *Засџава* који ме је повео у обилазак погона који су опет радили али са минималном производњом. Директоров енглески је био лош, али на основу говора тела и тона ипак сам га добро разумео. Била је то сложена и бесна осуда политике НАТО-а. И био је сасвим у праву. Стидео сам се што сам из једне од земаља чланица ове алијансе.

Фабрика „Засџава“ у Крагујевцу. При обиласку директор је дуго и ојорчено осуђивао НАТО.

Мало историје

Срби су словенски народ који је населио територију Југославије у седмом веку. На овом подручју је пре тога пребивала мала група племена позната под именом Илири. Многи Албанци тврде да потичу од Илира. Други пак кажу да су Албанци пореклом из Турске, и да су дошли после Срба. Османлијске снаге – од чијег је једног дела настала Република Турска 1923. године – покушали су да освоје делове Европе. Са Србима су се борили у два биткама, 1371. и 28. јуна 1389. године. Срби су изгубили. Последње османлијске власти су се повукле из Србије 1867. године. Косово је, са друге стране, било окупирано све до 1913. Касније је инкорпорирано у територију Србије, као што је и било некада, пре доласка Османлија крајем четрнаестог века.

Године 1914. Аустроугарска успоставља потпуну контролу над Босном и Херцеговином. Напетост у региону расте. У Сарајеву је, 28. јуна 1914. године, на аустроугарског престолонаследника и његову супругу извршио атентат босански Србин, Гаврило Принцип. Истог дана Аустроугарска је објавила рат Србији што је потом довело до избијања Првог светског рата. Немачка је од самог почетка подржавала Аустроугарску, а Русија Србију. Хрватска је била на страни Немаца. У рату је близу милион Срба изгубило живот. Без сумње, овај народ је пуно пропатио. Ипак, изашли су из рата као победници. То је био један од разлога што је 1. децембра 1918. године основана Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца која је 3. октобра 1929. године преименована у Краљевину Југославију.

Априла 1941. године Италија и Немачка су окупирале Југославију. Хрватска је убрзо стала на њихову страну. Из захвалности, Хрватима је омогућено да оснују самосталну државу под вођством моћног и суровог усташког покрета. Муслимани у Босни и Херцеговини су такође стали на страну Сила осовине. Исто су урадили и косовски Албанци. Током рата је од милион до милион и по Југословена изгубило живот. Огромна већина су били Срби. Нор-

вешка је укупно, и у земљи и у иностранству, изгубила око 10.000 својих грађана – што је ситно у односу на број убијених у паклу кроз који је Југославија морала да прође. (Више књига наводи да је 1,7 милиона Југословена страдало у Другом светском рату. У једном чланку на интернету пише да је тај податак нетачан, да је број превелик. У другом пак стоји да је у Југославији тада живело 24 милиона грађана и да је око 10 одсто изгубило живот. Дакле 2,4 милиона – без коментара.)

После рата су власт у целој Југославији преузели партизани, комунисти, под руководством Јосипа Броза Тита који је био хрватске националности. Судске пресуде су биле ретке, али то су надокнадили Титови партизани који су пресуђивали масовним убиствима. На хиљаде људи је ликвидирано – нарочито много усташа. Током ове неразумне акције освете страдало је и много недужних у више република. Ови неизбрисиви трагови били су без сумње додатни разлог за распад Југославије око педесет година касније.

Југославија је била у посебном положају, између осталог и зато што је била једина комунистичка држава у Европи која се није придружила Варшавском пакту и, глобално гледано, добро јој је ишло током дуге Титове владавине која је окончана његовом смрћу 1980.

Године 1974. промењен је Устав и косовској покрајини је обезбеђен слободнији положај у односу на Србију. Косовски Албанци су били већина и умели су то да искористе. Срби су имали све мање моћи у овом делу земље. У књизи *Airpesija na Југославију*¹ др Војислава Мићовића стоји да су косовски Албанци последњих педесет година имали своје школе и универзитет. Имали су радио, телевизију и новине на албанском. Ово ми је потврдио и један „Косовар”, избеглица, који у Норвешкој ради као лекар, а који је своје целокупно образовање стекао на матерњем језику.

Поред тога што су Албанци увелико имали самоуправу, они су имали представнике како у српској тако и у југословенској федеративној влади. Тада се Југославија састојала из шест репу-

---

¹ Mićović, Vojislav: *The Aggression against Yugoslavia. The „Angel of Mercy“ of the New World Order*, Belgrade, Tanjug, 2000.

блика: Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Србије са Косовом и Македоније. После Титове смрти, чланови председништва су се смењивали једном годишње. То што је једне године Србију представљао косовски Албанац, показује да се Срби нису понашали као врховни господари.

Западњачка пропаганда која је подстицала поделу Југославије, активна је већ од средине седамдесетих година. Албански сепаратисти са Косова су се надовезали на ове идеје тако што су вршили притисак и насиље над српским и црногорским живљем, због чега су се многи одселили.

И новац се може ефикасно искористити за сламање једне нације. Неко може да да новац јер наизглед жели да помогне, али иза те помоћи могу да се крију неке друге намере.

Земље чланице НАТО пакта углавном су пријатељски гледале на Југославију јер Југославија није била део Варшавског савеза. Жеља да привуку ову земљу на своју страну била је посве природна и убрзо су почели активно да раде на томе. Приближили су се на меканим шапама и са увученим канцама, а када су добили ослонац, почели су да повећавају помоћ, због чега су мислили да имају право и да покажу канце. Тако је Југославија постала жртва коју је Запад могао да мучи. Стисак канци је био све јачи, а жртва све беспомоћнија.

Запад је заједно са својим новчаним фондом и Банком за обнову и развој, успео да у потпуности уништи југословенску економију. Њихова „помоћ” је почела много година пре него што је Тито умро. Први кредити су били мали и са малом каматом, али су временом постали замашнији и са каматом која је муњевито расла. Тако је Запад стекао моћ која му је омогућила да управља не само економијом. Захтев да се уведе слободно тржиште приморао је Југославију да купује јефтине производе са Запада, због чега је производња у земљи постала неконкурентна, а незапосленост страшно велика. Средином осамдесетих година Југославија је имала дуг од преко двадесет милијарди долара. Инфлација је била разарајуће висока. Према *Великом норвешком лексикону*² из 2005. године инфлација је 1989. године

---

² Henriksen, Petter og Eriksen, Trond Berg: *Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon*, Oslo, Kunnskapsforlaget, 2005.

износила 2.500 одсто. Није баш завидно управљати земљом која се налази у оваквој ситуацији. Слободан Милошевић је можда био најспремнији за то. Будући да је радио у више банака у Америци, био је добро упознат са ђаволском моћи економиста. Тврдња да је Слободан Милошевић уништио југословенску економију је због свега овога превише банално објашњење.

Уништавањем економије у земљи уништена је и привреда, што је довело до сиромаштва, а сиромашни људи лако престају да маре за морал. Ако човек треба да бира да ли да умре од глади или да краде, јасно је шта ће изабрати. Друштво које пропада, добра је основа за криминал.